

УДК 33

**INTERNATIONAL TRADE OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF
GLOBALIZATION AND DIGITALIZATION OF SOCIETY
МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА
ДІДЖІТАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА**

Koноnenko L.V./ Кононенко Л.В.*s.e.s., as.prof. / к.е.н., доц.*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5698-5003>*Kherson State agrarian and economic University,
73006, 23 Stritenska Str., Kherson, Ukraine**Херсонський державний аграрно-економічний університет,
73006, вул. Стрітенська, 23, Херсон, Україна***Nazarova H.B./ Назарова Г. Б.***s.e.s., as.prof. / к.е.н., доц.*ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7401-0402>*Central Ukrainian National Technical University,
25030, 8 Universytetska Ave., Kropyvnytskyi, Ukraine**Центральноукраїнський національний технічний університет,
25030, просп. Університетський, 8, Кропивницький, Україна***Vasyliiev M.V./ Васильєв М.В.***graduate student/аспірант*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0164-6538>*Central Ukrainian National Technical University,
25030, 8 Universytetska Ave., Kropyvnytskyi, Ukraine**Центральноукраїнський національний технічний університет,
25030, просп. Університетський, 8, Кропивницький, Україна*

Анотація. У роботі досліджені проблемні моменти розвитку міжнародної торгівлі України в умовах глобалізації. Встановлено, що за 2020 – 2022 роки у структурі зовнішньої торгівлі України в частині експорту переважали продукти рослинного походження.

Розглянуто вплив цифрових технологій на міжнародну торгівлю. Зазначено, що процеси глобалізації і цифровізації відкривають для підприємств малого та середнього бізнесу, як нові можливості, так і ставлять задачі, на які не існує готового рішення.

Ключові слова: глобалізація, цифровізація, малі і середні підприємства, продукція рослинництва

Abstract. The paper investigates the problematic aspects of the development of Ukraine's international trade in the context of globalization. It is established that in 2020-2022, the structure of Ukraine's foreign trade in terms of exports was dominated by products of plant origin.

The impact of digital technologies on international trade is considered. It is noted that the processes of globalization and digitalization open up both new opportunities for small and medium-sized businesses and pose challenges for which there is no ready-made solution.

Keywords: globalization, digitalization, small and medium-sized enterprises, crop production

Процеси глобалізації і цифровізації обумовлюють перманентні кардинальні зміни світової економіки, спричиняють суттєвий вплив на міжнародну торгівлю.

Система міжнародної торгівлі є складною, динамічною і відкритою. З одного боку, вона «досить динамічно реагує на події, які відбуваються у тих чи інших регіонах світу, а з іншого – саме міжнародна торгівля чинить суттєвий вплив на внутрішні процеси, що відбуваються у національних економіках» [4].

У звіті Thomson Reuters Institute щодо світової торгівлі у 2022 р. зазначається, що торгова війна між Сполученими Штатами та Китаєм, тарифи, санкції, інфляція, політична нестабільність, вторгнення росії в Україну та Brexit спричиняють суттєвий вплив як на сучасний стан світової торгівлі, так і на перспективи її розвитку [5].

Сьогодні міжнародна торгівля України має суттєвий вплив для інших країн світу. Це пов'язано із тим, що хоча питома вага України у світовому експорті товарів становить лише 0,3% [6], це здебільшого експорт продовольства і порушення у його постачанні на світові ринки, що викликані російською агресією, можуть спровокувати світову продовольчу кризу [4].

В цілому структура зовнішньої торгівлі України потребує оптимізації. Так, за останні три роки структура зовнішньої торгівлі України залишається неоптимальною, що позначається як на якості споживання, так і на ефективності виробництва в державі.

Орієнтація України на експорт продовольства робить Україну цінним партнером на міжнародному ринку, що пов'язано із стратегічним значенням продовольства.

Україна, як і інші країни світу, сьогодні працює в умовах перманентної трансформації форм міжнародного бізнесу, яка обумовлена тим, що:

- глобалізація призводить до універсалізації та становлення єдиних світових структур, зв'язків і відносин між соціально-економічними системами;
- інтенсифікація процесів інтернаціоналізації (тобто розвиток стійких економічних взаємозв'язків між країнами) призводить до підвищення взаємозалежності між країнами шляхом збільшення руху капіталів, товарів, робочої сили;
- цифрові інновації призводять до появи нових технологій, науково-дослідних розробок, інформатизації, широкого розповсюдження мережі Інтернет [3].

Крім того, інноваційні цифрові досягнення створюють нові можливості для підприємств малого та середнього бізнесу щодо участі у міжнародній підприємницькій діяльності, виникають різні контрактні форми бізнесу міжнародних компаній, які передбачають субпідрядні угоди щодо постачання продукції і послуг, угоди про спільне виробництво, маркетингову, рекламну та науково-дослідницьку діяльність, управлінські, лізингові, консультаційні тощо.

Важливість підприємств малого та середнього бізнесу для економіки країн обумовлена тим, що вони становлять переважну більшість суб'єктів підприємництва, є основним джерелом створення робочих місць і самозайнятості населення. Трансформаційні процеси, що обумовлені цифровізацією настільки суттєві, що аналітики Глобального центру цифрової трансформації бізнесу (Global Center for Digital Business Transformation) швейцарського Інституту розвитку менеджменту IMD і компанії Cisco публікують звіти про стан світової економіки з використанням образу цифрового вихору, у якій, як у воронку, затягується галузь за галуззю, зникають деякі види бізнесу, з'являються нові [2]. Відповідно, міжнародні процеси

цифровізації, глобалізації і інтеграції відкривають для підприємств малого та середнього бізнесу, як нові можливості, так і ставлять задачі, на які не існує готового рішення.

Сьогодні цифровізація міжнародних відносин впливає на державну зовнішньоекономічну політику країн [1]. Так, країни Великої Сімки (G7) до одного з основних принципів міжнародної торгівлі відносять саме цифровізацію торговельних систем. Застосування інноваційних цифрових технологій дозволить спростити ведення торгівлі [7]. Так, сучасна міжнародна торгівля пов'язана з обміном значних обсягів інформації (митні декларації, коносаменти, акредитиви, сертифікати походження тощо), які потребують оперативного опрацювання. Використання цифрових технологій дозволяє значно прискорити швидкість проходження адміністративних зовнішньоторговельних процедур і мінімізує витрачання ресурсів суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел:

1. Гудіма Т.С., Малолітнева В.К., Камишанський В.І. Стратегічне планування зовнішньоекономічної політики в умовах цифровізації: досвід Фінляндії та перспективи для України. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 10. С. 251—255. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-10/60> (дата звернення: 15.06.2023).

2. Кононенко Л.В., Назарова Г.Б., Куц В.І. Трансформація форм бухгалтерського обліку в умовах розвитку digital-технологій. Економічний простір. 2021. № 168. С. 132–137 URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/869> (дата звернення: 19.06.2023).

3. Кононенко Л. В., Назарова Г.Б., Шишкіна Т.М. Трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки. Наука і техніка сьогодні. 2022. № 5 (5). С. 110-121. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-5\(5\)-110-121](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-5(5)-110-121) (дата звернення: 17.06.2023).

4. Магдич А. С., Кузьмінов С. В. Структурні зрушення у міжнародній торгівлі світових лідерів. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2022. № 2. С. 62–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ever_2022_2_7 (дата звернення: 17.06.2023).

5. Global Trade Report 2022. Thomson Reuters Institute. URL: <https://www.thomsonreuters.com/en/reports/global-trade-report-2022.html> (дата звернення: 17.06.2023).

6. WTO STATS. URL: <https://stats.wto.org/> (дата звернення: 17.06.2023).

7. G7 Trade Ministers' Digital Trade Principles. The Digital Trade Principles agreed by the G7 countries at the G7 Trade Track on 22 October 2021. UK Government. URL: <https://www.gov.uk/government/news/g7-trade-ministers-digitaltrade-principles> (дата звернення: 12.06.2023).

© Кононенко Л.В., Назарова Г.Б.